

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.036/2021/6.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Az I. rendű felperes: ...

A II. rendű felperes: ...

Az I-II. rendű felperések képviselője: Dr. Némethi Gábor János ügyvéd

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd)

A per tárgya: szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.049/2020/8. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Budapest Környéki Törvényszék 5.G.40.141/2019/7. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és a II. rendű felperesnek együttesen 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2007. november 21-én a felperesek az alperes jogelődjével az E... E... L..... K..... B... Zrt.-vel deviza alapú, közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést kötöttek. A szerződésben az alperes jogelődje azt vállalta, hogy a szerződésben meghatározott feltételekkel az adósok részére 460.035 CHF összegű, svájci frank devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt a szerződésben megjelölt ingatlanra alapított önálló zálogjog fedezete mellett.

[2] A kölcsönszerződés I.7. pontja a felmondás szabályait tartalmazta. A I.7.1. pont szerint a hitelező jogosult a jelen szerződést azonnali hatállyal felmondani, ha az adós vagy zálogkötelezett a jelen okiratba foglalt szerződések alapján fennálló kötelezettségét megszegi, avagy az őket az e jogviszonyokban jogszabály vagy az üzletszabályzat, illetőleg hirdetmény szerint terhelő valamelyik kötelezettségüknek nem tesznek eleget. (...) Súlyos szerződésszegésnek minősülnek a Polgári Törvénykönyv 525. §-ában, valamint az üzletszabályzatban foglalt esetek. Így különösen az, ha az adós jelen szerződésből eredő bármely fizetési kötelezettségét annak esedékességét követő 30 napon belül nem teljesíti.

[2]

[3] A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

[3] A felperesek módosított keresetükben a kölcsönszerződés I.7.1. pontjának azon rendelkezését, amely szerint „a hitelező jogosult a jelen szerződést azonnali hatállyal felmondani, ha az Adós vagy a zálogkötelezett a jelen okiratba foglalt szerződések alapján fennálló kötelezettségét megszegi, avagy az őket e jogviszonyokban jogszabály vagy az

Üzletszabályzat, illetőleg Hirdetmény szerint terhelő valamelyik kötelezettségüknek nem tesznek eleget”, továbbá „súlyos szerződésszegésnek minősülnek a Polgári Törvénykönyv 525. §-ában, valamint az üzletszabályzatban foglalt esetek, így különösen az adós jelen szerződésből eredő bármely fizetési kötelezettségét annak esedékességét követő 30 napon belül nem teljesíti” tisztességtelen, ezért semmis. Arra hivatkoztak, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) diszpozitív rendelkezéseitől eltérő felmondási okot tartalmaz a szerződés a fizetési késedelem esetére, az bármelyik szerződéses kötelezettség megsértése esetére azonnali hatályú felmondási jogot biztosít a pénzintézetnek. Ez a szerződéses rendelkezés a felek jogviszonyában egyensúlytalan helyzetet eredményez, a fogyasztóra nézve a Ptk.-hoz képest szigorúbb felmondási okot fogalmaz meg a jóhiszeműség és tisztesség elvének sérelmével.

[4] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[4]

[5] Az első- és a másodfokú határozat

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a perbeli szerződés 7.1. pontjának azon része, amely szerint: „A hitelező jogosult a jelen szerződést azonnali hatállyal felmondani, ha az adós vagy a zálogkötelezett a jelen okiratba foglalt szerződések alapján fennálló kötelezettségét megszegi, avagy az őket e jogviszonyukban jogszabály vagy az üzletszabályzat, illetőleg hirdetmény szerint terhelő valamelyik kötelezettségüknek nem tesznek eleget” tisztességtelen, ezért érvénytelen; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megítélése szerint az rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontja kizárólag súlyos szerződésszegés esetére engedi az azonnali hatályú felmondást. Ettől a diszpozitív szabálytól tért el az alperes által előzetesen meghatározott, egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses rendelkezés, amelynek nyelvtani értelmezése szerint csak arra a következtetésre lehet jutni, hogy bármely szerződéses rendelkezés megszegése a szerződés azonnali hatályú felmondását teszi lehetővé. Ezen szabályozás alapján nem világos, hogy a hitelező csak a második mondatban említett súlyos szerződésszegés esetén vagy az első mondatban írt bármely szerződésszegés esetén alkalmazhatja az azonnali hatályú felmondást, így ez a rendelkezés tisztességtelen.

[6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte: az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a felperesek keresetén, tekintettel arra, hogy a 2019. február 18-i keresetváltoztatásukban is hivatkoztak arra, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a hitelező részére bármilyen csekély szerződésszegés esetére lehetővé teszi a felmondást és ez megbontja a felek közötti egyensúlyt. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) C-415/11. számú Aziz-ítéletben kidolgozott tisztességtelenségi tesztjére is figyelemmel a vitatott szerződéses rendelkezés a fogyasztó hátrányára, az rPtk. diszpozitív szabályaitól eltérő kikötésként megbontja a szerződéses egyensúlyt, mert nem ad lehetőséget a fogyasztónak arra, hogy a felmondás okát a bank felhívására az abban megjelölt határidő alatt elhárítsa, az adós bármilyen kötelezettségszegése esetén önmagában biztosítja a bank azonnali hatályú felmondási jogát, ami a teljes tartozás azonnali esedékességét eredményezi. Ezen körülmény pedig ténylegesen hátrányos helyzetet idéz elő a fogyasztó számára, ezért az az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen.

[6]

[7] A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[7] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a keresetet elutasító, másodlagosan az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasító határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 215. §-ába, az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdéseibe, 209/A. § (2) bekezdésébe, valamint 525. § (1) bekezdés e) pontjába ütköző módon jogszabálysértő. Az alperes előadta, hogy az eljáró bíróságok nem a keresetben kifogásolt okból állapították meg a perbeli szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét, tekintettel arra, hogy a felperes a keresetében kifejezetten és kizárólag azt sérelmezte, hogy a rendelkezés az adós 30 napot meghaladó fizetési késedelme esetére a fizetési kötelezettség mértékétől függetlenül teszi lehetővé a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondását. Az eljáró bíróságok a felperes ezen hivatkozását lényegében mellőzve, és a keresetben eredetileg nem kifogásolt okból állapították meg a I.7.1. pont első mondatának tisztességtelenségét. Az alperes hivatkozott arra is, hogy az eljáró bíróságok tévesen alkalmazták az EU Bíróság által kimunkált Aziz szempontokat, mivel azok alapján nem lehetett volna figyelmen kívül hagyni a vitatott kikötés hiányában alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket, az azoktól való esetleges eltérést és annak indokait, valamint a más hitelintézetek által alkalmazott hasonló kikötések vizsgálatát. Az eljáró bíróságok alapvetően tévesen értelmezték a vitatott szerződéses rendelkezést, annak helyes értelmezéséből az következik, hogy az alperes a kölcsönszerződést a felperes súlyos szerződésszegése esetén mondhatja fel azonnali hatállyal, így különösen, de nem kizárólag azon súlyos szerződésszegések esetén, amelyeket a kölcsönszerződés említett pontja kifejezetten is felsorolt. A perbeli szerződéses kikötés alapján bármely jellegű fizetési kötelezettség elmulasztása csak akkor válik súlyos szerződésszegéssé, ha azokat az adós az esedékességet követő 30 nap elteltével sem teljesíti. Az alperes utalt rá, hogy a késedelem ezen időszak után történő fennmaradása a visszafizetés elmulasztásának valós kockázatát igazolja.

[8] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[8]

[9] A Kúria döntése és jogi indokai

[9] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[10] Az alperes felülvizsgálati kérelmében eljárási és anyagi jogszabálysértésre hivatkozott. Érvelése szerint a jogerős ítélet az rPp. 215. §-t sérti, mivel a perben eljáró bíróságok nem a kereseti kérelem keretei között jártak el.

[11] A Kúria ezt a jogi álláspontot elfogadni nem tudta. A felperesek a 2019. február 18-i beadványukban a keresetüket megváltoztatták és szó szerint idézve az elsőfokú bíróság ítéletében tisztességtelennek minősített szerződéses rendelkezést, annak és egy további szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének megállapítását kérték. Beadványukban megindokolták: azért tartják ezt a rendelkezést tisztességtelennek, mert az olyan esetben is lehetőséget ad a szerződés azonnali hatályú felmondására amikor azt jogszabály nem teszi lehetővé. Ezen módosított keresetüket az elsőfokú eljárásban két későbbi nyilatkozatukban is fenntartották. Ezen kereseti kérelmüknek megfelelően döntött az elsőfokú bíróság, amikor a rendelkezés tekintetében a részleges érvénytelenséget megállapította míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság így a hivatkozott eljárási szabály megsértése nélkül hagyta helyben az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett körben.

[12] Az alperes felülvizsgálati kérelmében amellet is érvelt, hogy a perben eljáró bíróságok tévesen, az rPtk. 209. § (1) bekezdésébe és 525. § (1) bekezdés e) pontjába ütköző módon állapították meg a részleges érvénytelenséget. A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságok azon egyező álláspontjával, hogy a 7.1. pont első mondata olyan esetben is lehetőséget biztosít az alperesnek a szerződés azonnali hatályú felmondására, amire a hivatkozott rPtk rendelkezés nem ad lehetőséget, vagyis bármilyen, akár kis jelentőségű jogszabálysértés esetén is. A hivatkozott rendelkezés nem nevesíti a kis összegű fizetési késedelmet, mint azonnali felmondásra okot adó körülményt, így a hitelkeret szerződés nem alkalmas arra, hogy a hivatkozott rendelkezés alapján ne kerülhessen sor a szerződés azonnali hatályú felmondására. A Kúria szerint a szerződés szövegéből és tipográfiájából egyértelmű az ezt követő felsorolás, annak első tagmondata – amelynek tisztességtelenségét nem állapították meg a bíróságok – vonatkozik a súlyos szerződésszegés eseteire.

[13] A jogerős ítélet megfelel az EU Bíróság C-415/11. számú Aziz-ügyben hozott ítéletben kidolgozott tisztességtelenségi tesztnek is, amely alapján szintén a fentiekben kifejtetteket kellett vizsgálni: a vitatott kikötés a fogyasztó hátrányára tér-e el az egyébként irányadó jogszabályi rendelkezéstől és az ténylegesen jelentős hátrányt idéz-e elő a fogyasztónak. Ez utóbbi megállapítható, ha a vitatott rendelkezés, bármely kis jelentőségű jogszabálysértés esetén is lehetővé teszi a fogyasztóval szerződő fél számára a szerződés azonnal hatályú felmondását anélkül, hogy megfelelő lehetőséget biztosítana a fogyasztónak a számára leghátrányosabb jogkövetkezmény – a teljes követelés lejárttá válásának – elkerülésére.

[14] A Kúria mindezek alapján nem találta megállapíthatónak az alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős ítéletet az rPp. 275. (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[10]

[11] **Záró rész**

[15] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban peresztes alperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek felülvizsgálati eljárási

– figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, a felperesek jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló – költségének megfizetésére.

[16] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

[12]

[13] Budapest, 2021. október 26.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Farkas Attila sk.

bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/

tisztviselő